

College voor Toetsen en Examens

GRIEKSE TAAL EN CULTUUR VWO

VAKINFORMATIE STAATSEXAMEN 2021

Versie: 1 april 2020

De vakinformatie is vastgesteld door het College voor Toetsen en Examens (CvTE). Het CvTE is verantwoordelijk voor de afname van de staatsexamens voortgezet onderwijs en draagt zorg voor de kwaliteit en het niveau van de examens.

De Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) is belast met de praktische uitvoering en organisatie van de staatsexamens. Met vragen over deze vakinformatie kun je contact opnemen met de afdeling Examendiensten van DUO: (050) 599 89 33 of staatsexamens@duo.nl.

Inhoud

1 Algemene opmerkingen	4
2 Examenprogramma	5
3 Centraal examen	6
4 College-examen	7
5 Berekening eindcijfer	9
Bijlage 1 Beschrijving examenstof	10
Bijlage 2 Pensum	12
Bijlage 3 Voorblad	14

1 Algemene opmerkingen

- Een staatsexamen bestaat voor de meeste vakken uit een centraal examen (identiek aan dat van de reguliere scholen) en een college-examen.
- Het staatsexamen Griekse taal en cultuur bestaat uit een schriftelijk centraal examen (paragraaf 3) en een mondeling¹ college-examen (paragraaf 4).
- Je moet uiterlijk 1 april 2021 een verslag van de gekozen activiteit voor het mondeling examen in tweevoud indienen bij DUO (zie paragraaf 4). Voor het examen neem je een eigen exemplaar mee.
- Je mag een Grieks-Nederlands woordenboek met grammaticaoverzicht bij het examen gebruiken.
- Bekijk goed het document 'Toegestane hulpmiddelen' op de site van DUO. Je moet de hulpmiddelen zelf naar het examen meenemen.

¹ zie *Filmpjes mondeling staatsexamen* op de site van DUO onder staatsexamen vo, In het kort, College-examen

2 Examenprogramma

Het examenprogramma is verdeeld in domeinen en subdomeinen. De beschrijving van de (sub)domeinen staat in [Bijlage 1](#).

In onderstaande tabel geven de kruisjes (x) aan in welk examen de (sub)domeinen getoetst kunnen worden.

Griekse taal en cultuur vwo		centraal examen	mondeling examen
<i>domeinen</i>	<i>subdomeinen</i>		
Reflectie op klassieke teksten en antieke cultuur	reflectie op klassieke teksten	x	x
	reflectie op antieke cultuur		x
Reflectie op relaties tussen de antieke cultuur en de latere Europese cultuur	Je kunt door de bestudering van de Griekse en klassieke, vertaalde teksten tegen de achtergrond van de antieke cultuur: <ul style="list-style-type: none"> • onderwerpen actualiseren die voortvloeien uit een confrontatie tussen deze teksten en eigentijdse ontwikkelingen; • de eigentijdse cultuur plaatsen in het perspectief van de klassieke traditie waarin Europa staat. 	x	x
	Je kunt door de bestudering van de Griekse en klassieke, vertaalde teksten tegen de achtergrond van de antieke cultuur: <ul style="list-style-type: none"> • voorbeelden uit de receptiegeschiedenis herkennen, deze plaatsen in de context van de desbetreffende periode in de Europese cultuur en de van toepassing zijnde werkingsmechanismen noemen • cultuuruitingen uit de latere Europese cultuur vergelijken met antieke cultuuruitingen 		x
Zelfstandige oordeelsvorming	Je kunt een beargumenteerde reactie formuleren op de inhoud van voorgelegde teksten en andere cultuuruitingen (uit de Oudheid en latere tijden).	x	x
	Je kunt cultuuruitingen uit de latere Europese cultuur vergelijken met antieke cultuuruitingen en daarover een beargumenteerd oordeel geven.		x
Informatievaardigheden			x

3 Centraal examen

Het centraal examen is een schriftelijk examen. De examenstof voor het centraal examen betreft:

- reflectie op klassieke teksten
- reflectie op relaties tussen de antieke cultuur en de latere Europese cultuur
Je moet aantonen door de bestudering van de Griekse en klassieke, vertaalde teksten tegen de achtergrond van de antieke cultuur:
 - onderwerpen te kunnen actualiseren die voortvloeien uit een confrontatie tussen deze teksten en eigentijdse ontwikkelingen;
 - de eigentijdse cultuur te kunnen plaatsen in het perspectief van de klassieke traditie waarin Europa staat.
- zelfstandige oordeelsvorming:
Je moet een beargumenteerde reactie kunnen formuleren op de inhoud van voorgelegde teksten en andere cultuuruitingen (uit de Oudheid en latere tijden)

De examenstof wordt geëxamineerd aan de hand van een jaarlijks wisselend voorgeschreven pensum van Griekse en uit het Grieks vertaalde teksten die zijn gekozen vanuit een thematische invalshoek. In de **syllabus 2021 Griekse taal en cultuur** op Examenblad.nl is de thematiek omschreven, tezamen met het benodigde referentiekader en de daarvoor relevante termen en begrippen.

Kernauteur: Euripides, *Bacchae*

Genre: Tragedie

Aanbevolen editie: J. Diggle: *Euripides. Fabulae III*. Oxford: Oxford University Press, 1994

Rode draad: Verzet tegen een god

Het pensum staat in [Bijlage 2](#). Informatie over genre, taal en cultuur-historische context staat o.a. in de hierboven vermelde syllabus.

In het centraal examen komen de volgende onderdelen aan de orde:

- het vertalen van een niet tot het pensum behorende, geannoteerde Griekse tekst uit het werk van de kernauteur;
- het beantwoorden van vragen over één of meer teksten uit het in het Grieks gelezen pensum;
- het beantwoorden van vragen over één of meer teksten uit het in vertaling gelezen pensum;
- het beantwoorden van vragen over één of meer niet tot het pensum behorende, uit het Grieks vertaalde teksten die inhoudelijk verwant zijn met de thematiek van het pensum en/of het beantwoorden van vragen over één of meer niet tot het pensum behorende teksten uit latere perioden, die inhoudelijk verwant zijn met de thematiek van het pensum.

opdracht	schriftelijk beantwoorden van vragen
tijdsduur	180 minuten
cijfer	A

4 College-examen

Het college-examen is een mondeling examen. De examenstof staat in [2 Examenprogramma](#).

Direct vóór het mondeling examen krijg je gedurende 20 minuten de tijd om één of meer casus te bestuderen. De casus zijn teksten uit het voorbereide pensum. Je kunt alvast de tekstpassage(s) vertalen en je in de vragen bij de tekst(en) verdiepen. De door jou genoteerde vertaling, antwoorden en achtergrondkennis mogen gebruikt worden tijdens de zitting.

Kernauteur: Plato

Genre: Filosofisch proza

Aanbevolen editie: J. Burnet, *Platonis opera II*, Oxford 1901 (Oxford Classical Texts)

Het pensum staat in [Bijlage 2](#).

Informatie over genre, taal en cultuur-historische context staat o.a. in de **syllabus 2020 Griekse taal en cultuur**.

Het mondeling examen bestaat vervolgens uit:

1. taalbeheersing: je vertaalt de tijdens de voorbereidingstijd bestudeerde tekstpassage(s) uit het pensum
2. tekstbeheersing: je beantwoordt vragen over de vorm, inhoud en achtergrond van de tijdens de voorbereidingstijd bestudeerde tekstpassage(s) uit het pensum
3. de klassieke cultuur² en de doorwerking daarvan:
je beantwoordt vragen over
 - a. **literaire, filosofische en cultuurhistorische aspecten** van de klassieke oudheid (tot 500 na Christus) – mede naar aanleiding van de tijdens de voorbereidingstijd bestudeerde tekstpassage(s) uit het pensum
 - b. het voorgeschreven onderwerp: **Paleis op de Dam**. Hierbij staat de **beeldtaal** van de klassieke oudheid zoals die in het Paleis op de Dam zichtbaar is, centraal. De vragen hebben betrekking op:
 - architectuur
 - verhalengoed
 - beeldende kunst
 - filosofieEen voorbereidend bezoek aan het Paleis is raadzaam, maar niet verplicht.
 - c. het **verslag van één activiteit** naar keuze, te kiezen uit:
 - een bezoek aan een museum over de klassieke oudheid
 - het bezoeken van een (opera)concert of een theateruitvoering die relatie heeft met de klassieke cultuur;
 - als achtergrondinformatie bestudeer je hierbij
 - inhoud, vorm en uitvoeringspraktijk van de bezochte uitvoering

² Bij een kandidaat die een staatsexamen aflegt in zowel Latijn als Grieks zal de cultuur-stof enkel bij het eerst afgelegde examen geëxamineerd worden en beoordeeld. Bij het tweede staatsexamen in de andere klassieke taal wordt dan de beoordeling van het eerste examen overgenomen. De tijd van het tweede examen zal in dat geval verkort worden tot 25 minuten.

- de relatie van deze uitvoering met de klassieke inhoud, klassieke vorm en klassieke uitvoeringspraktijk.

In het verslag van de gekozen activiteit moet aandacht worden besteed aan voorbereiding, ervaring en reflectie (hierbij komen de inhoudelijke aspecten van bijlage 1 - domeinen A en B - aan de orde).

De omvang van het verslag naar aanleiding van de activiteit moet minimaal twee en maximaal drie A4-tjes zijn (exclusief afbeeldingen, inhoudsopgave, noten en bronvermelding), getypt met standaard regelafstand en lettergrootte 12.

Dit aantal is exclusief het voorblad, waarvan in bijlage 3 een voorbeeld is gegeven.

Dit verslag dient **op papier in tweevoud** uiterlijk 1 april 2021 ingestuurd te zijn:

DUO staatsexamens vo

Postbus 30158

9700 LK Groningen

Een eigen exemplaar neem je mee naar het examen.

Neem contact op met **DUO** als je na drie weken nog geen ontvangstbevestiging hebt ontvangen. Kandidaten die geen verslag hebben opgestuurd, worden niet opgeroepen voor het examen.

De regeling voor het opsturen geldt alleen voor de staatsexamenkandidaten die niet op een vso-school zitten. Van de vso-kandidaten moet alles op 1 april 2021 gereed zijn, maar hoeft niets te worden opgestuurd.

	voor aanvang van het mondeling examen	toetsing taalbeheersing	toetsing tekstbeheersing	toetsing klassieke cultuur
opdracht	tekst(en) vertalen en taalkundig en inhoudelijk toelichten	vertaling voorbereide tekstpassage(s)	beantwoorden van vragen over vorm, inhoud en achtergrond van de tijdens de voorbereidingstijd bestudeerde tekstpassage(s)	beantwoorden van vragen over de klassieke cultuur en de doorwerking daarvan
tijdsduur	20 minuten	ca. 25 minuten		ca. 15 minuten
		totaal 40 minuten		
deelcijfer		a	b	c

5 Berekening eindcijfer

examenonderdeel	weging	cijfer per onderdeel (afgerond op één decimaal)	eindcijfer (afgerond op een geheel getal)
centraal examen	1	A	(A+B) gedeeld door 2
mondeling examen		B	
- deelcijfer a	0,4		
- deelcijfer b	0,4		
- deelcijfer c	0,2		

Bijlage 1 Beschrijving examenstof

Reflectie op klassieke teksten en antieke cultuur

Reflectie op klassieke teksten

- 1 Je kunt je begrip van Griekse en klassieke, vertaalde teksten demonstreren door:
 - een ongeziene passage te vertalen (alleen van toepassing op het centraal examen);
 - een passage te analyseren en interpreteren vanuit taalkundig, letterkundig en cultuurhistorisch perspectief;
 - een passage vanuit taalkundig, letterkundig en cultuurhistorisch perspectief te vergelijken met andere cultuuruitingen uit de oudheid of latere perioden.

Reflectie op antieke cultuur (alleen van toepassing op het mondeling examen)

- 2 Je kunt:
 - antieke cultuuruitingen van verschillende cultuurdomeinen plaatsen in hun historische en culturele context en met elkaar in verband brengen;
 - antieke cultuuruitingen onderzoeken en je bevindingen formuleren.

Reflectie op relaties tussen de antieke cultuur en de latere Europese cultuur

- 3 Je kunt door de bestudering van de Griekse en klassieke, vertaalde teksten tegen de achtergrond van de antieke cultuur:
 - onderwerpen actualiseren die voortvloeien uit een confrontatie tussen deze teksten en eigentijdse ontwikkelingen;
 - de eigentijdse cultuur plaatsen in het perspectief van de klassieke traditie waarin Europa staat.
- 4 (Alleen van toepassing op het mondeling examen):
Je kunt
 - voorbeelden uit de receptiegeschiedenis herkennen, deze plaatsen in de context van de desbetreffende periode in de Europese cultuur en de van toepassing zijnde werkingsmechanismen noemen;
 - cultuuruitingen uit de latere Europese cultuur vergelijken met antieke cultuuruitingen.

Zelfstandige oordeelsvorming

- 5 Je kunt een beargumenteerde reactie formuleren op de inhoud van voorgelegde teksten en andere cultuuruitingen (uit de Oudheid en latere tijden).
- 6 (Alleen van toepassing op het mondeling examen)
Je kunt cultuuruitingen uit de latere Europese cultuur vergelijken met antieke cultuuruitingen en daarover een beargumenteerd oordeel geven.

Informatievaardigheden

- 7 Je kunt:
 - doelgericht informatie en bronnenmateriaal zoeken, beoordelen, selecteren en verwerken, o.a. met behulp van het woordenboek;
 - (verworven) informatie verwerken en daaruit beredeneerde conclusies trekken;
 - gebruik maken van verschillende ICT-toepassingen bij GTC;
 - adequaat schriftelijk, mondeling en digitaal in het publieke domein communiceren over onderwerpen uit het vakgebied GTC;
 - bij het verwerven van vakkennis en vakvaardigheden reflecteren op eigen belangstelling, motivatie en leerproces.

De **minimumlijst Grieks** bestaat uit drie delen:

- I vormleer,
- II syntaxis,
- III literaire termen.

Deel I en II bevatten een opsomming van de taalkundige verschijnselen die kandidaten moeten kennen en die niet geannoteerd worden bij de vertaalopgave bij het Centraal examen. Deel III bevat een overzicht van literaire termen die door het CvTE bekend worden verondersteld.

De minimumlijst Grieks hanteert de terminologie die ook bij het Centraal Examen gehanteerd wordt.

Zie voor de minimumlijst: examenblad.nl, syllabus 2021 Griekse taal en cultuur

Bijlage 2 Pensum

De met een asterisk (*) gemarkeerde passages worden in vertaling gelezen.

Centraal examen

Kernauteur: Euripides, *Bacchae*

Genre: Tragedie

Aanbevolen editie: J. Diggle: *Euripides. Fabulae III*. Oxford: Oxford University Press, 1994

Rode draad: Verzet tegen een god

1-63	Dionysus presenteert zich als een god
* 64-169	Parodos
170-198	Teiresias en Cadmus accepteren Dionysus als een god
* 199-214	Dialog tussen Cadmus en Teiresias
215-265	Pentheus keert zich tegen Dionysus
* 266-309	Teiresias legt uit dat Dionysus een god is
* 310-329	Teiresias waarschuwt Pentheus
330-369	Teiresias en Cadmus waarschuwen Pentheus
* 370-433	Eerste stasimon
* 434-460	Een dienaar komt de gevangenen Dionysus brengen
461-518	Pentheus verhoort Dionysus
* 519-575	Tweede stasimon
* 576-603	Er vindt een aardbeving plaats
* 604-641	Dionysus vertelt zijn volgelingen dat hij Pentheus misleid heeft
* 642-659	Pentheus ontdekt dat Dionysus ontsnapt is
660-676	Aankomst van de eerste bode
677-713	Bodeverslag van de Thebaansen in toestand van rust
* 714-774	Bodeverslag van de extase van de Thebaansen
775-808	Pentheus dreigt tegen de Thebaansen op te trekken
809-861	Dionysus verleidt Pentheus verkleed naar de Thebaansen te gaan
* 862-911	Derde stasimon
* 912-976	Dionysus misleidt Pentheus en neemt hem mee naar de vrouwen
* 977-1023	Vierde stasimon
* 1024-1042	Aankomst van de tweede bode
1043-1113	Bodeverslag van het voorspel op de moord op Pentheus
1114-1152	Bodeverslag van de moord op Pentheus
* 1153-1199	Vijfde stasimon
1200-1258	Agave toont Cadmus vol trots het hoofd van Pentheus
1259-1300	Cadmus brengt Agave ertoe Pentheus te herkennen
* 1301-1329	Cadmus vertelt Agave over Pentheus en beklagt zich
* 1330-1351	Dionysus kondigt de straf voor Cadmus aan
* 1352-1362	Cadmus beklagt zich
* 1363-1387	Slot-uitwisseling tussen Cadmus en Agave
* 1388-1392	Afsluiting door het koor

**Homerische Hymne aan Demeter*, 91-374

De hymne vertelt de stichtingsmythe van de mysteriedienst van Eleusis. De godin Demeter, aanvankelijk vermomd als oude vrouw, openbaart zich aan de mensheid en maakt duidelijk hoe de mensen haar moeten vereren.

*Aristophanes, *Thesmophoriazusae* 574-685

Euripides stuurt een ouder familielid verkleed als vrouw om voor hem te spioneren bij het vrouwenfeest van de Thesmophoriazusae, omdat hij vermoedt dat de vrouwen kwade plannen tegen hem beramen. De man wordt echter gepakt. De satirische passage is een vrolijke aanval op Euripides en zijn tragische stukken.

*Livius, *Ab Urbe Condita* 39.13.8-18

In zijn vertelling over de intrede van de Bacchanalia in Rome doet Livius verslag van de ontwrichtende effecten van de cultus en de verontruste reactie van de autoriteiten.

Mondeling examen

Kernauteur: Plato, *Symposium*

Genre: Filosofisch proza

Aanbevolen editie: J. Burnet, *Platonis opera II*, Oxford 1901 (Oxford Classical Texts)

* 172a1-178a5

178a6-180b8

* 180c1-189c1

189c2-193d5

* 193d6-199c2

199c3-201c9

* 201d1-203a8

203a9-208b9

* 208c1-223d12

Toelichting bij het pensum

Het pensum omvat het complete *Symposium* van Plato. Het centrale thema is de rol van Eros. De keuze voor de in het origineel te lezen teksten is vastgesteld op grond van de volgende overwegingen. Van de vijf redes voor die van Socrates zijn die van Phaedrus en van Aristophanes het meest toegankelijk. Phaedrus biedt een traditionele kijk op Eros, met enkele kanttekeningen bij bestaande opvattingen. Aristophanes geeft een eigen originele invulling aan het wezen van Eros, Socrates' gesprek met Agathon leidt tot correcties van bestaande opvattingen over Eros. Socrates' gesprek met Diotima is de inleiding op Diotima's grote rede, waarin Eros een leidende rol vervult in het verwerven van filosofische kennis en inzicht. Kennisleer, ethiek en metafysica nemen hierbij een belangrijke plaats in. Platonische eros begint bij liefde voor één mooi lichaam en vindt zijn bekroning in het aanschouwen van het Schone zelf. Van Diotima's rede wordt alleen het begin in het origineel gelezen. Het slot wordt in vertaling gelezen.

Bijlage 3 Voorblad

VERSLAG

Griekse taal en cultuur

staatsexamen vwo

(inzenden vóór 1 april 2021)

Persoonsgegevens

Voornaam en achternaam:.....

Examen Dienst (ED)-nummer:.....

